
FOLKETINGET

Retsudvalget
REU alm. del - Bilag 309
Offentligt

Retsudvalget

Til: Udvalgets medlemmer og stedfortrædere
Dato: 6. februar 2009

Notat om kompetencefordelingen i sager, hvor der kan være tvivl om Folketingets Ombudsmands upartiskhed

Til orientering vedlægges "Notat om kompetencefordelingen i sager, hvor der kan være tvivl om Folketingets Ombudsmand upartiskhed" udarbejdet af Lovsekretariatet. Endvidere vedlægges til orientering et eksempel på svarbrev på en henvendelse til Retsudvalget vedrørende Folketingets Ombudsmand.

Med venlig hilsen
Jette Christensen
udvalgssekretær

NOTAT

KOMPETENCEFORDELING I SAGER, HVOR DER KAN VÆRE TVIVL OM
FOLKETINGETS OMBUDSMANDS UPARTISKHED**1. Sammenfatning:**

Folketingets Ombudsmand afgør alene, om han er inhabil i en konkret sag. Retsudvalgets kompetence er i den forbindelse at modtage underretning om ombudsmandens inhabilitet fra ombudsmanden og bestemme, hvem der skal udøve ombudsmandens funktioner.

14. januar 2009

Ref.: 07-001471-20

Ombudsmanden udøver sit hverv uafhængigt af Folketinget. Det betyder, at Folketinget ikke kan pålægge ombudsmanden at tage en sag op til behandling eller forbyde ombudsmanden at behandle en sag.

Det er en yderligere konsekvens af uafhængigheden, at Folketinget (Retsudvalget) i almindelighed må afvise at tage stilling til klager over ombudsmanden. Efter ombudsmandslovens § 3 kan Folketinget dog afskedige ombudsmanden, hvis denne ikke længere nyder Folketingets tillid.

2. Den konkrete sag

Retsudvalget har modtaget kopi af en mail af 4. november 2008 fra Erik Boeck til Folketingets Ombudsmand.

I mailen anfører Erik Boeck, at ombudsmanden er inhabil i en konkret sag, og at ombudsmanden derfor har pligt til at indberette dette til Folketingets Retsudvalg.

Han anfører endvidere, at ombudsmandens henvisning (i et svar til Erik Boeck) til forarbejderne til den første ombudsmandslov i 60'erne er irrelevant, da ny lovgivning har ophævet den tidligere lov og instruks.

3. Generelt om Folketingets beføjelser over for ombudsmanden

Ombudsmanden vælges af Folketinget efter hvert folketingsvalg, jf. ombudsmandslovens § 1, stk. 1, og Folketinget kan når som helst afskedige ombudsmanden, hvis denne ikke længere nyder Folketingets tillid, lovens § 3. Men én gang valgt og indtil afskedigelse udøver ombudsmanden sit hverv uafhængigt af Folketinget, jf. lovens § 10.

Uafhængigheden har den selvfølgele konsekvens, at Folketinget ikke kan pålægge ombudsmanden at tage en sag op til behandling eller forbyde ombudsmanden at behandle en sag. Så meget desto mindre kan Folketinget dik-

tere udfaldet af ombudsmandens sagsbehandling, jf. den kommenterede ombudsmandslov, 1999, side 6 og 46.

4. Procedure ved ombudsmandens inhabilitet

Det fremgår af ombudsmandslovens § 29, stk. 1, at: *"Foreligger der i en sag omstændigheder, der er egnede til at vække tvivl om ombudsmandens upartiskhed, underretter ombudsmanden Folketingets Retsudvalg, der bestemmer, hvem der skal udøve ombudsmandens funktioner."*

Under 1. behandling af den oprindelige bestemmelse i forslaget til instruks for Folketingets ombudsmand § 16, stk. 2, fremgår det, at "Det vil ses, at efter paragraffens formulering er ombudsmanden selv, der afgør, om han er habil eller inhabil". Spørgsmålet, om et udvalg i Folketinget burde have opgaven, havde også havde været rejst, men det blev ikke imødekommet, jf. Folketingets Forhandlinger 1961-62, sp. 2686.

Der er i den gældende ombudsmandslov nr. 473 af 6. december 1996, med senere ændring, ikke sket en ændring af den forståelse, da der alene er tale om at overføre bestemmelsen fra instruksen til loven, jf. bl.a. den kommenterede ombudsmandslov, side 202.

En eventuel henvisning til forarbejderne til instruksen vil derfor fortsat være gældende for fortolkningen af ombudsmandslovens § 29, stk. 1.

Det følger af ovenstående, at ombudsmanden alene afgør habilitetsspørgsmålet, og andre kan ikke pålægge ham en pligt til at underrette Retsudvalget efter § 29, stk. 1.

Ombudsmandslovens § 29, stk. 1, må endvidere forstås således, at først når Folketingets Ombudsmand underretter Retsudvalget om, at han er inhabil i en konkret sag, bestemmer udvalget, hvem der skal udøve ombudsmandens funktioner.

5. Ombudsmandens konkrete afgørelser om inhabilitet

Ombudsmanden anvender grundsætningerne i forvaltningslovens § 3, stk. 1, ved vurdering af eventuel inhabilitet efter ombudsmandslovens § 29, stk. 1.

Efter forvaltningslovens § 3, stk. 1, foreligger der f.eks. inhabilitet, hvis vedkommende selv eller dennes nærmeste familie har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er eller tidligere i samme sag har været repræsentant for nogen, der har en sådan interesse.

At Folketingets Ombudsmand har lagt disse kriterier til grund i sin vurdering af en eventuel inhabilitet i en konkret sag fremgår bl.a. af den kommenterede ombudsmandslov side 202 og af FOB 1992.222.

KOMPETENCEFORDELING I SAGER, HVOR DER KAN VÆRE TVIVL OM FOLKETINGETS OMBUDSMANDS UPARTISKHED

1. Sammenfatning:

Folketingets Ombudsmand afgør alene, om han er inhabil i en konkret sag. Retsudvalgets kompetence er i den forbindelse at modtage underretning om ombudsmandens inhabilitet fra ombudsmanden og bestemme, hvem der skal udøve ombudsmandens funktioner.

14. januar 2009

Ref.: 07-001471-20

Ombudsmanden udøver sit hverv uafhængigt af Folketinget. Det betyder, at Folketinget ikke kan pålægge ombudsmanden at tage en sag op til behandling eller forbyde ombudsmanden at behandle en sag.

Det er en yderligere konsekvens af uafhængigheden, at Folketinget (Retsudvalget) i almindelighed må afvise at tage stilling til klager over ombudsmanden. Efter ombudsmandslovens § 3 kan Folketinget dog afskedige ombudsmanden, hvis denne ikke længere nyder Folketingets tillid.

2. Den konkrete sag

Retsudvalget har modtaget kopi af en mail af 4. november 2008 fra Erik Boeck til Folketingets Ombudsmand.

I mailen anfører Erik Boeck, at ombudsmanden er inhabil i en konkret sag, og at ombudsmanden derfor har pligt til at indberette dette til Folketingets Retsudvalg.

Han anfører endvidere, at ombudsmandens henvisning (i et svar til Erik Boeck) til forarbejderne til den første ombudsmandslov i 60'erne er irrelevant, da ny lovgivning har ophævet den tidligere lov og instruks.

3. Generelt om Folketingets beføjelser over for ombudsmanden

Ombudsmanden vælges af Folketinget efter hvert folketingsvalg, jf. ombudsmandslovens § 1, stk. 1, og Folketinget kan når som helst afskedige ombudsmanden, hvis denne ikke længere nyder Folketingets tillid, lovens § 3. Men én gang valgt og indtil afskedigelse udøver ombudsmanden sit hverv uafhængigt af Folketinget, jf. lovens § 10.

Uafhængigheden har den selvfølgelige konsekvens, at Folketinget ikke kan pålægge ombudsmanden at tage en sag op til behandling eller forbyde ombudsmanden at behandle en sag. Så meget desto mindre kan Folketinget dik-

tere udfaldet af ombudsmandens sagsbehandling, jf. den kommenterede ombudsmandslov, 1999, side 6 og 46.

4. Procedure ved ombudsmandens inhabilitet

Det fremgår af ombudsmandslovens § 29, stk. 1, at: *"Foreligger der i en sag omstændigheder, der er egnede til at vække tvivl om ombudsmandens upartiskhed, underretter ombudsmanden Folketingets Retsudvalg, der bestemmer, hvem der skal udøve ombudsmandens funktioner."*

Under 1. behandling af den oprindelige bestemmelse i forslaget til instruks for Folketingets ombudsmand § 16, stk. 2, fremgår det, at "Det vil ses, at efter paragraffens formulering er ombudsmanden selv, der afgør, om han er habil eller inhabil". Spørgsmålet, om et udvalg i Folketinget burde have opgaven, havde også havde været rejst, men det blev ikke imødekommet, jf. Folketingets Forhandlinger 1961-62, sp. 2686.

Der er i den gældende ombudsmandslov nr. 473 af 6. december 1996, med senere ændring, ikke sket en ændring af den forståelse, da der alene er tale om at overføre bestemmelsen fra instruks til loven, jf. bl.a. den kommenterede ombudsmandslov, side 202.

En eventuel henvisning til forarbejderne til instruks vil derfor fortsat være gældende for fortolkningen af ombudsmandslovens § 29, stk. 1.

Det følger af ovenstående, at ombudsmanden alene afgør habilitets-spørgsmålet, og andre kan ikke pålægge ham en pligt til at underrette Retsudvalget efter § 29, stk. 1.

Ombudsmandslovens § 29, stk. 1, må endvidere forstås således, at først når Folketingets Ombudsmand underretter Retsudvalget om, at han er inhabil i en konkret sag, bestemmer udvalget, hvem der skal udøve ombudsmandens funktioner.

5. Ombudsmandens konkrete afgørelser om inhabilitet

Ombudsmanden anvender grundsætningerne i forvaltningslovens § 3, stk. 1, ved vurdering af eventuel inhabilitet efter ombudsmandslovens § 29, stk. 1.

Efter forvaltningslovens § 3, stk. 1, foreligger der f.eks. inhabilitet, hvis vedkommende selv eller dennes nærmeste familie har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er eller tidligere i samme sag har været repræsentant for nogen, der har en sådan interesse.

At Folketingets Ombudsmand har lagt disse kriterier til grund i sin vurdering af en eventuel inhabilitet i en konkret sag fremgår bl.a. af den kommenterede ombudsmandslov side 202 og af FOB 1992.222.

Stiagermastgruppen

Retsudvalget

Christiansborg
DK-1240 København K

Tlf. +45 33 37 55 00

Fax +45 33 32 85 36

www.ft.dk

ft@ft.dk

21. november 2008

Henvendelse vedrørende Folketingets Ombudsmand

Ref.: REU alm. del

Kontakt
Mette Kjølby Olesen
udvalgssekretær

Dir. tlf. + 45 33 37 55 26

Hermed bekræftes modtagelsen af Stiagermastgruppens henvendelser af 11., 12. og 14. november 2008 om bl.a. Folketingets Ombudsmands inhabilitet i forbindelse med behandling af en klage over Videnskabsministeriets afgørelse i en sag om aktindsigt.

Stiagermastgruppens henvendelser er omdelt til Retsudvalgets medlemmer og stedfortrædere, således at de har mulighed for at gøre sig bekendt med dem.

Efter aftale med udvalgets formand kan jeg oplyse, at Folketinget med ombudsmandsloven har fastsat almindelige bestemmelser for ombudsmandens virksomhed, men at ombudsmanden i øvrigt i udøvelsen af sit erhverv er uafhængig af Folketinget, jf. Ombudsmandslovens § 10.

Retsudvalget afviser efter fast praksis at tage stilling til klager over ombudsmanden. Retsudvalget foretager sig på denne baggrund ikke yderligere som følge af Deres henvendelse.

Med venlig hilsen

Mette Kjølby Olesen
Udvalgssekretær

Kopi til Folketingets Ombudsmand